

Prvo pečenje rakije

Lav Nikolajević Tolstoj

N

eki siromašan seljačić pođe jednoga dana u polje na posao. Za jelo je imao samo komadić suhoga kruha. On sakrije kruh pomno u jedan grm, uzme plug u ruke i veselo potjera svoga konja. Nakon dva sata umorili se od napornog rada i seljak i konj. Konj je pasao po livadi, a seljak pođe do grma. On je tražio svoj kruh, ali ga nije našao. Dok je seljak orao, pođe tuda jedan vražić. On je uzeo kruh i sakrio se za grm misleći, da će se još naveseliti, kada se seljak bude ljutio. Ali seljak reče: »Sigurno ga je uzeo neko tko je bio gladan.« Lagana srca i praznog želuca nastavi svoj posao.

Vražić se u svojoj žrtvi prevario. On otiđe svojem majstoru sotoni i ispriповjedi mu, kako seljaku nije mogao ništa da učini. »Nevrijedniče!« zagrmi sotona na siromašnog vražića, »ako mi za tri godine ne pridobiješ seljaka, utopiću te u vodi«.

Mali vražić se uplaši. On je mislio i pomislio, kako bi zadovoljnog seljaka doveo sotoni. Na koncu se sjetio. Obuče se u seljačko odijelo i ode seljaku za slugu. Kako je izgledalo da će biti suha godina, svjetova sluga seljaka, da posije žito na vlažnoj zemlji. Svagdje je propao usjev, samo su seljak i njegov mudri sluga imali izvrsnu žetvu, tako da silno žito nije u hambar moglo ni stati. »šteta tolikoga kruha«, reći će seljak, »to ne mogu izjesti cijeloga moga života.« Zamisli se vražji sluga i reče: »Ako ga ne možeš da pojedeš, možeš da ga popiješ. Onda ćeš ga barem potrošiti, a ujedno se i veseliti, a ja zajedno s tobom.« Ovo zadnje reče posve tiho i zaškruguće zubima. Tako on nauči seljaka, kako se peče rakija. Seljak ispeče mnogo rakije iz svojega žita, a vražji sluga ga potpomagao s pravim vražjim veseljem. Seljak okuša piće. On ga je uvijek kušao, pio i pio ... Tada potrči podmukli vrug majstoru sotoni i izvijesti ga: »Seljak je tvoj; on pije.« Majstor sotona htio je da to sam vidi. Vražić ga povede u seljakovu kuću. On je sjedio s načelnikom pri boci rakije i obojica su pila čašu za čašom. Seljakova žena je točila. Kad je ona nesigurnom rukom prolila rakiju, razljuti se seljak i zaviče: »Ludo stvorenje, pazi, jer ću te ja morati da učim.« Sotona se slatko nasmije.

Onda pokuca na vrata jedan prosjak i zamoli komadić kruha. »Ja ne mogu sve gladnice da hranim!« poviče seljak i zalupi vratima tik pred prosjakovim nosom. Sotona zadovoljno protare ruke.

Seljaci su dalje pili. Jedan su drugoga hvalili, a svaki se svojom pameću razmetao. Vražić reče svojem majstoru: »Pazi sada na lisice, doskora će postati vuci.« I zbilja! Od hvale prijeđe na zabadanje. Načelnik se jako razljuti i udari šakom svoga prijatelja po licu. Sotona se već nije mogao uzdržati od veselja. Ali mu vražić reče: »Pričekaj, vuci će skoro postati svinje.«

Da se seljak osveti radi udarca šakom, baci bocu za gostom. Ovaj utekne. Seljak zatetura za njim. BjeGUNAC padne. Progonitelj se na nj potepe. Obojica se valjaju po uličnom blatu i ostanu ležati. Sotona potapše vražića po ramenu: »Nesrećo jedna, sigurno si to piće pekao iz lisičje, vučje i svinjske krvi.« "O ne« zadovoljno primijeti vražić, "piće je pekao čovjek iz svojega svagdašnjeg kruha. Lisičja, vučja i svinjska krv nisu u piću nego u čovjeku. Čovjek se svladava, jer je jak. Ali kada on pije moju rakiju, onda nema svladavanja, nego se životinje u njemu oslobode! Pusti da ljudi piju, i tvoja će žetva biti obilna«.

Sotona oduševljeno zagrlji vražića.

Onda pozove cijelo svoje društvo. Pred sakupljenima preda sotona svojem mudrom sluzi najviše odlikovanje i poviče: "Od vas vragova moj je najbolji sluga vrug rakije, koji pobjeđuje časom, a za njim dolazi cijeli pakao.«